

Ke vzniku nové edice – Památky západních Čech

Národní památkový ústav dostal do vínku při svém vzniku v roce 2003 některé nové příležitosti, jejichž využitím lze lépe napomáhat ochraně a zachování hmotného kulturního dědictví. Patří mezi ně i cílená a soustavná vydavatelská činnost. V posledních dvou až třech letech se jí snaží Národní památkový ústav rozvíjet ve značně širší a druhově rozmanitosti. Kromě ústředního pracoviště, jež se stará zejména o *Zprávy památkové péče* a odborné metodiky a poskytuje v této oblasti ostatním přinejmenším možnost srovnání, mají také téměř již všechna územní odborná pracoviště svoji památkářskou edici. Je nejspíš výhodou, když se opírají o dlouhodobé vlastní vydavatelské zkušenosti. Obnovená *Staletá Praha*, původně sborník, dnes recenzovaný časopis, vydávaný územním odborným pracovištěm v hlavním městě Praze, se může letos pyšnit dvacátým sedmým ročníkem. Zasluhou středočeského střediska vychází od roku 1985 časopis *Památky středních Čech* a od roku 1994 speciálně zaměřené recenzované periodikum bezpochyby středoevropské úrovně s názvem *Průzkumy památek*.

Jestliže Národní památkový ústav působí celostátně, zakládá se již pouze tím pro jeho územní odborná pracoviště povinnost mít oborové ediční řady. Nejde však, ani nemá jít o něco, co se výrazně liší podle krajů. Určující jednotící hledisko je vyššího řádu: vytvořit, udržet a koordinovaně rozvíjet na co nejlepší odborné úrovni prostor pro publikace, složený z více navzájem propojených a srovnatelných částí, v němž jsou sdíleny a hodnoceny nové poznatky o památkách, názory a zkušenosti z terénní památkářské a správní praxe, jakož i teoretické koncepty využitelné při ochraně památek a v památkové péči, včetně jejího řízení, právní úpravy a financování. Možnost účastnit se veřejné rozpravy pod hlavičkou Národního památkového ústavu musejí mít obdobně například specializovaní historici staveb, umění a uměleckých řemesel, archeologové, architekti – projektanti, restaurátoři a technologové, správci památek zpřístupněných veřejnosti pro edukační, kulturní a rekreační účely nebo vlastníci památek.

Publikační práce zaměstnanců územního odborného pracoviště v Plzni Národního památkového ústavu dosud neměla takové podmínky, jaké si zaslouží. To neznamená, že by v Plzni nebyla podporována vůbec. Například ještě v roce 2004 vyšla samostatně zpráva o činnosti plzeňského střediska za rok 2003, obsahující odborné příspěvky výlučně od domácích autorů.¹ O čtyři roky později se podařilo naposled vydat podobně pojatou zprávu za období let 2004 až 2005.² Další snahy po splácení dluhu, který obor památkové péče má vůči veřejnosti, pokud jde o uchování dosažených poznatků jejich šířením a vysvětlováním svých postojů, a jež působí z povahy věci trvale, nenašly v Plzni patřičnou odezvu. Pokusem o nápravu má být nová recenzovaná edice se svazky (číslky) vycházejícími zatím jen

jednou do roka. V jejím názvu se hlásíme ke starším *Památkám středních Čech* záměrně a rádi, neboť jejich způsob, v němž se stýkají od počátku v různé míře zastoupení vědecké články z dějin hmotné kultury se zprávami památkářského a ryze praktického zaměření, považujeme za šťastný a osvědčený, hodný následování.

V názvu *Památky západních Čech* se odráží vědomí toho, že zkoumání historických a uměleckých památek a jejich souborů nelze úzce vázat na organizační rozčlenění Národního památkového ústavu podle krajů. Jsou vítány příspěvky, jež v souladu s dějinami západních Čech a v zájmu hlubšího poznání vykoučí mimo hranice dnešního Plzeňského kraje směrem do sousedních oblastí v Čechách a do Bavorska. Je samozřejmé, že *Památky západních Čech* se otevírají pro publikaci příspěvků od autorů nezávisle na tom, zda jsou nebo nejsou zaměstnanci Národního památkového ústavu.

První vykoučení nové památkářské edice, jež se čtenáři právě dostává do rukou, se ještě zcela nekryje s našimi představami. Jde o začátek delší cesty. Zda bude úspěšná, nelze nyní předvídat. Z velké části o tom budou rozhodovat autoři. Pokud by se nám nedařilo udržet edici *Památky západních Čech* na patřičné odborné úrovni, pak jistě nebudeme lpět na další její existenci toliko z formálních důvodů.

Závěrem se sluší poděkovat všem lidem z okruhu zaměstnanců, spolupracovníků a přátel územního odborného pracoviště v Plzni Národního památkového ústavu, kteří podpořili vydání této publikace radou, doporučením nebo i svými penězi.³ Jejich pomoc měla podstatný význam. Je možné, že bez ní by *Památky západních Čech* letos nevznikly a nevyšly.

Jan Kaigl

1 *Zpráva o činnosti v roce 2003, Odborné příspěvky*. Plzeň, 2004.

2 *Zpráva o činnosti v letech 2004 až 2005, Odborné příspěvky*. Plzeň, 2008.

3 Dary a dotace na vydání této publikace dosáhly v roce 2011 celkové výše 131 000 Kč. Poskytly je právnické i fyzické osoby, které zde uvádíme v abecedním pořadí: *ARCHKASO spol. s r. o.*; *ATELIER SOUKUP s. r. o.*; *BOLID M s. r. o.*; Mgr. Drncová L.; Ing. Horák R.; *Chateau Zbiroh s. r. o.*; Ing. arch. Kaigl J.; Ing. Lažanský V.; Mgr. Levá I.; *Plzeňský kraj*; JUDr. Rippelová J.; *S & D, s. r. o.*, *Nakladatelství a vydavatelství*; *TESMO s. r. o.*